

6. CYFRIFOLDEBAU'R CYNGOR A'I AELODAU

Datganiad o brif gyfrifoldebau'r Cyngor yw'r canlynol:

6.1 Cyfrifoldebau Ariannol

Mae'r Cyngor yn gyfrifol am iechyd ariannol y sefydliad – sicrhau diddyledrwydd y Brifysgol, cymeradwyo'r strategaeth ariannol, cymeradwyo cyllidebau, gofalu bod cronfeydd HEFCW yn cael eu defnyddio i'r diben a nodwyd yn y Memorandwm Ariannol, derbyn adroddiadau ariannol a'u cymeradwyo.

Mae gan bob sefydliad addysg uwch statws elusennol o dan Ddeddf Elusennau 1993. Mae'n rhaid i aelodau'r corff llywodraethu sicrhau bod eiddo ac incwm y sefydliad yn cael eu defnyddio'n unig i gefnogi dibenion sy'n elusennol yn ôl y gyfraith.

Mae gwaith manwl yn y maes hwn yn cael ei wneud gan y Pwyllgor Adnoddau ar ran y Cyngor. Mae'r Pwyllgor hwn yn adrodd yn rheolaidd i'r Cyngor. Fodd bynnag, mae'n rhaid i'r Cyngor ei hun gymeradwyo'r gyllideb flynyddol, y strategaeth ariannol gyffredinol, a'r datganiad cyfrifon blynyddol. Dylai hefyd sicrhau diddyledrwydd y Brifysgol a diogelu ei hasedion.

6.2 Archwiliad a Risg

Rhoddir cyllid cyhoeddus, a phreifat weithiau, yng ngofal y Cyngor ac mae ganddo ddyletswydd arbennig i gadw at y safonau uchaf o lywodraeth gorfforaethol a gofalu bod yna systemau eglur o reolaeth ariannol ac atebolrwydd, dulliau gweithredu ar gyfer asesu a rheoli risgiau, a threfniadau ar gyfer ymdrin â chwynion a gwrthdaro buddiannau.

Fel rheol bydd y Cyngor yn dibynnu ar brosesau archwilio ac ar waith y Pwyllgor Archwilio a Risg – a benodir ganddo – i roi sicrwydd ynglŷn â digonolrwydd ac effeithiolrwydd y system reoli fewnol, ac i ofalu y ceir cywirdeb a gwerth am arian.

Mae Cod Ymarfer Archwilio HEFCW yn pennu cyfrifoldebau a gofynion y broses archwilio ac mae'r Pwyllgor Archwilio'n dilyn y Cod yn ofalus. Yn arbennig, mae'n penodi Archwilwyr Mewnol ac Allanol ac yn derbyn adroddiadau ganddynt ym mhob cyfarfod. Mae'r Pwyllgor yn cymeradwyo cynllun strategol ar gyfer y gwasanaeth archwilio mewnol ac mae hefyd yn ystyried y cyfrifon blynyddol ar ôl iddynt gael eu clirio gan archwilwyr allanol. Dylai'r Cyngor ystyried Adroddiad Blynyddol gan y Pwyllgor Archwilio a Risg (yn ei gyfarfod Rhagfyr fel rheol).

O ran rheoli risg mae'r Brifysgol wedi sefydlu Grŵp Tasg i'r diben hwn, sy'n adrodd i'r Pwyllgor Gweithredu. Fodd bynnag, bydd y Grŵp Tasg yn darparu Adroddiad Blynyddol i'r Pwyllgor Archwilio a Risg.

6.3 Ystadau

Mae'r Cyngor yn gyfrifol yn y pen draw am dir ac adeiladau'r Brifysgol. Dylai gymeradwyo'r strategaeth ystadau, yn cynnwys darpariaeth ar gyfer rhaglen gynnal a chadw.

Yma eto, gwneir gwaith manwl gan y Pwyllgor Adnoddau lle rhoddir sylw neilltuol i gynigion ar gyfer datblygu neu gael gwared ar adeiladau neu dir sy'n eiddo i'r Brifysgol. Bydd y Pwyllgor Adnoddau'n ystyried agweddau manwl ar y Strategaeth Ystadau, ond dylai'r Cyngor ei hun gymeradwyo'r Strategaeth Ystadau .

6.4 Adnoddau Dynol

Mae'r Cyngor yn gyfrifol am bolisiau cyflogaeth y sefydliad – yn cynnwys sicrhau bod cyflog ac amodau'n cael eu pennu'n briodol, a phenderfynu ar delerau ac amodau swydd yr Is-Ganghellor a rhai swyddi eraill. Mae ganddo ddyletswydd hefyd i sicrhau y cydymffurfir â deddfwriaeth berthnasol.

Gwneir gwaith manwl ar y mater hwn yn awr gan Grŵp Tasg Adnoddau Dynol. Mae hwn yn adrodd yn ffurfiol i'r Pwyllgor Gweithredu a chyfrifoldeb y Pwyllgor Gweithredu yw tynnu sylw'r Cyngor at faterion perthnasol. Dylai'r Cyngor hefyd gymeradwyo'r Strategaeth Adnoddau Dynol yn ffurfiol, ynghyd â pholisiau cyflogaeth penodol.

Gwneir yr holl benodiadau a chontractau cyflogaeth ar awdurdod y Cyngor ond, yn ymarferol, dirprwyir y dyletswyddau hyn i uwch reolwyr ac i swyddogion AD proffesiynol o dan arweiniad y Cyfarwyddwr Adnoddau Dynol.

Mae'r Cyngor yn dirprwyo ei gyfrifoldeb dros bennu cyflog, telerau ac amodau staff uwch i'r Pwyllgor Taliadau. Mae hyn yn berthnasol yn arbennig i swyddogion y rheolir eu penodiadau gan Ordinhadau e.e. yr Is-Ganghellor, Dirprwy-Is-Gangellorion a Phenathiaid Colegau, Ysgolion a Gwasanaethau Canolog.

Cynhelir trafodaethau cyflog ar lefel y DU ar ran yr holl Brifysgolion gan Gymdeithas Cyflogwyr Prifysgolion a Cholegau (UCEA).

6.5 Undeb y Myfyrwyr

Mae Deddf Addysg 1994 yn mynnu bod y Cyngor yn cymryd camau ymarferol rhesymol i sicrhau bod Undeb y Myfyrwyr yn gweithredu mewn ffordd deg a democrataidd, a'i fod yn atebol am ei sefyllfa ariannol.

Goruchwylir yr elfen hon gan y Grŵp Tasg Undeb y Myfyrwyr (dan gadeiryddiaeth y Dirprwy I-G – Myfyrwyr) sy'n adrodd yn ffurfiol i'r Pwyllgor Gweithredu. Mae hwn, yn ei dro, yn tynnu sylw'r Cyngor at unrhyw faterion perthnasol. Mae'r Brifysgol ac Undeb y Myfyrwyr wedi cyhoeddi 'Cytundeb Perthynas', sy'n diffinio'r berthynas strategol a gweithredol cyfansoddiadol rhwng y Brifysgol ac Undeb y Myfyrwyr.

6.6 Iechyd a Diogelwch

O dan Ddeddf Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith 1974, y Cyngor sy'n gyfrifol yn y pen

Prifysgol Bangor
Arweiniad i Aelodau'r Cyngor

draw am iechyd a diogelwch staff, myfyrwyr ac ymwelwyr ar eiddo'r Brifysgol. Mae cyfrifoldebau'r Cyngor yn cynnwys sicrhau bod gan y sefydliad bolisi iechyd a diogelwch ysgrifenedig a bod trefniadau ar gael i'w roi ar waith.

Mae gan y Cyngor Bwyllgor Iechyd a Diogelwch sy'n rhoi adroddiadau rheolaidd iddo, ond mae'n rhaid i'r Cyngor ei hun gymeradwyo Polisi Iechyd a Diogelwch y Brifysgol.

Ar yr ochr reoli, mae Grŵp Tasg Gweithredu Diogelwch yn bodoli i oruchwylio gweithredu'r Polisi Iechyd a Diogelwch.

6.7 Cynllunio Strategol

Y Cyngor sy'n gyfrifol am gymeradwyo cenhadaeth a gweledigaeth strategol y Brifysgol. Mae ganddo ddyletswydd i alluogi'r sefydliad i gyflawni ei brif amcanion: addysgu, ymchwil a chyfrannu at iechyd ac at fywyd economaidd, cymdeithasol a diwylliannol y gymuned. Y Cyngor yw'r unig gorff a all gymeradwyo'r Cynllun Strategol a dylai gadw golwg ar berfformiad y Brifysgol.

Erbyn hyn mae gan y Cyngor Bwyllgor Strategaeth a fydd yn ystyried strategaeth sefydliadol hirdymor, a hefyd gynhyrchu Cynllun Strategol y Brifysgol y mae'n rhaid ei gyflwyno i HEFCW.

Y Pwyllgor Gweithredu fydd yn arwain llawer o'r gwaith cynllunio strategol.

6.8 Dwyieithrwydd

Mae Prifysgol Bangor wedi derbyn yr egwyddor y bydd yn trin y Gymraeg a'r Saesneg yn gyfartal wrth gyflawni busnes cyhoeddus yng Nghymru. I'r perwyl hwn, ac yn unol â Deddf yr Iaith Gymraeg (1993) mae'r sefydliad wedi mabwysiadu Cynllun Iaith cynhwysfawr.

Mae Pwyllgor Dwyieithrwydd gan y Cyngor, sy'n gyfrifol am gymeradwyo a monitro Polisi a Chynllun Iaith y Brifysgol.

6.9 Rheolaeth Weithredol

Y Cyngor ddylai benodi Is-Ganghellor a chymeradwyo trefniadau ar gyfer rheolaeth weithredol y Brifysgol.

Yn Hydref 2004 cymeradwyodd y Cyngor yn ffurfiol drefniadau diwygiedig ar gyfer rheoli'r Brifysgol, a chytunodd ar Ordinhad yn ymwneud â chyfansoddiad a chylch gorchwyl y Pwyllgor Gweithredu. Mae'r Cyngor yn derbyn adroddiad gan y Pwyllgor Gweithredu ym mhob cyfarfod.